

היסטוריה מורחב - 5 יחידות לימוד

המידע מעודכן למועד קיץ תשפ"ד

לימודי ההגבר בהיסטוריה מאפשרים לתלמיד היכרות עם עולמות חדשים, העמקה בנושאי הלימוד וחשיפה לכלי העבודה של ההיסטוריון.

לימודי ההגבר מאפשרים הרחבה והעמקה בנושאים שונים, פיתוח חשיבה ביקורתית, ומקנים כלים לחשיבה היסטורית.

3 יחידות הלימוד בלימודי ההגבר, מצטרפות לשתי יחידות החובה וביחד מהוות 5 יחידות לימוד במקצוע ההיסטוריה. היבחנות בהיקף של 5 יחידות לימוד בהיסטוריה מקנה בונס מוגבר בתהליך הקבלה לאוניברסיטאות.

מבנה המגמה

יחידה שלישית, היא מרכיב ההוראה-הערכה החלופית של יחידות ההגבר (30% מתוך יחידות ההגבר), סמל שאלון 22383.

יחידות רביעית-חמישית, מרכיב בחינה חיצונית של יחידות ההגבר (70% מתוך יחידות ההגבר), סמל שאלון 22381.

שימו לב - היחידות אינן עומדות בפני עצמן. הן חייבות להיות מצורפות כ-3 יחידות על מנת להגיע לצבירה של 5 יח"ל. (אין אפשרות לעשות רק חלק, כפי שהיה בעבר)

היחידה השלישית: (סדנה לכתובת עבודת חקר)

יחידת הלימוד ההיסטוריוגרפית תלמד לאורך שנה בהיקף של 3 ש"ש. במסגרת היחידה ילמדו תלמידי המגמה כיצד לכתוב עבודות חקר תוך עיסוק בסוגיות היסטוריות והיסטוריוגרפיות שונות על פי בחירת המורה המנחה.

על המורה לבחור בנושא היסטורי מרכזי **או** בסוגייה היסטוריוגרפית מרכזית שיעצבו את ההוראה בסדנה ומתוכם יבחרו התלמידים את נושאי עבודות החקר שיכתבו:

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח
הפיקוח על הוראת היסטוריה

- **נושא היסטורי מרכזי** יהיה תחום בזמן ובמקום ועסוק באירועים שהתרחשו לפחות שלושים שנה לפני ימינו, כגון: ישראל בעשור הראשון/השני/השלישי, אירופה בשנות השלושים, היהודים בארצות האסלאם בין שתי מלחמות עולם, יחסי יהודים-ערבים - בריטים בתקופת המנדט.
- אפשרות נוספת לנושא היסטורי מרכזי יכולה להיות **הצבת תמה ובחינתה** דרך דוגמאות היסטוריות שונות כגון: מנהיגים בצמתי הכרעה, נשים פורצות דרך, טכנולוגיה והיסטוריה.
- **סוגייה היסטוריוגרפית** הינה סוגייה הדנה בהיבטים שונים של חקר וכתביה בדיסציפלינה ההיסטורית. תחת נושא זה ניתן גם להגדיר סוגיות אינטרדיסציפלינריות כגון: היסטוריה וספרות, היסטוריה וקולנוע ועוד.

המורה המלמד הוא הבונה את תכנית הלימודים של היחידה השלישית (הסדנה), על פי העדפותיו ותפיסת עולמו. יחידה זו תכלול: הגדרת נושא הסדנה, תכני הלימוד, מיומנויות החקר ושילובן בהגשת מטלות המהוות שלבים בכתיבת העבודה, לוח זמנים להוראת תכני הסדנה והגשת המטלות.

מיומנויות החקר הנדרשות: בחירת נושא, שאילת שאלות, ניסוח שאלת חקר, איתור והערכת מקורות מידע שונים, תכנון מהלך המחקר, ניתוח מקורות היסטוריים ומאמרים אקדמיים, שילוב מקורות וכתביה עצמאית, הסקת מסקנות, ארגון והצגת ידע ודיבור בפני קהל.

עבודת החקר: תוצר הסדנה הוא עבודת חקר שכתב התלמיד באופן עצמאי בהנחיית המורה.

- היקף העבודה יהיה בין עשרה לחמישה עשר עמודי תוכן.
- יש לכתוב לעבודה מבוא וסיכום.
- העבודה תתבסס על שלושה מקורות אקדמיים שונים (מאמרים וספרי מחקר) לפחות.
- יש לעודד שימוש מושכל במקורות ראשוניים בהתאם לנושא העבודה וזמינות המקורות לתלמיד.
- נספחים לעבודה יש לצרף רק במידה וקיימת בגוף העבודה התייחסות ישירה אליהם.
- יש להקפיד על שימוש מושכל וראוי במראי מקום והפניות, ולכתוב אותם ואת רשימת המקורות על פי כללי הציטוט המקובלים במדעי הרוח. חשוב לבחור אחת מהשיטות ולדבוק בה.

הערכת הישגי התלמיד: ציון היחידה יורכב מציון על הסדנה (השתתפות והגשות) וציון עבודת החקר שיכתוב התלמיד. ציון הסדנה ידווח כציון שנתי, ציון העבודה ידווח כציון בחינה והציון הממוצע ביניהם ידווח כציון סופי.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח
הפיקוח על הוראת היסטוריה

נהלים : על כל מורה המנחה את הסדנה לשלוח למדריך לימודי ההגבר פירוט של נושא הסדנה, הרציונל, המטרות ואבני דרך בניהול הסדנה במהלך השנה. יש לשלוח את המסמך בסופה של שנת הלימודים שלפני תחילת הסדנה האמורה, לא יאוחר מתאריך 30.6.

במהלך הסדנה ועד לסוף נובמבר יש לשלוח למדריך את פרטי התלמידים בסדנה ואת הנושא ושאלת החקר שנבחרו על ידי כל אחד מהם, (אם יחולו שינויים במהלך השנה, יש לידע את המדריך).

בסיום השנה ידווחו ציוני התלמיד למשרד החינוך על גבי טופס ההערכה הפנימית-עבודת חקר, במסגרת סמל שאלון 22383. **פירוט הציונים ישלח גם למדריך.**

לצורך בקרה ידרשו חלק מהמורים להעביר מדגם מייצג של העבודות למדריך.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח
הפיקוח על הוראת היסטוריה

במסגרת היחידות הרביעית והחמישית יילמדו שני נושאים, כל נושא מהווה יחידה אחת. רשימת הנושאים מוצעת בהמשך. הלימוד המחייב ביחידות אלה יתבסס על הספרים והמאמרים המפורטים במסמך ההלימה המצורף.

נושאי הלימוד:

1. הפעילות הציונית בארצות האסלאם בימי מלחמת העולם השנייה והעליות הגדולות מהן בשנים 1948 – 1967.
2. מעיל תשבץ - מפגשי תרבות בין יהודים ומוסלמים בימי הביניים.
3. קהילת יהודי קרקוב בתקופת השואה.
4. מלחמת העצמאות.
5. "אל מול עולם חדש" – לבטים ומגמות בעידן האמנציפציה.
6. תולדות ארצות הברית.
7. יפן המודרנית.
8. סין המודרנית.

פירוט תתי הנושאים ראו כאן: <https://www.smore.com/2wj51>

מבנה בחינת הבגרות

הנבחנים יענו על 2 נושאים מתוך ה-8.
בכל נושא יענו התלמידים על שתי שאלות. ובסך הכל יענו התלמידים על 4 שאלות.
בכל נושא על התלמידים לענות על שאלה אחת משתי השאלות הראשונות (ניקוד לשאלה: 35 נקודות) ועל שאלה אחת מהשאלות השלישית והרביעית (ניקוד לשאלה: 15 נקודות).

סך הכול לכל נושא 50 נקודות.

תלמידים שאושר להם מבחן מותאם יענו על שתי שאלות בלבד, שאלה אחת בת שני סעיפים מכל נושא. (לכל שאלה 50 נקודות)

אופן שקלול הציון:

סמל ראשי לחמש יחידות: 22580

שאלון 22261 - בחינה חיצונית בכתב 28%

שאלון 22283 - חלופת הערכה - 12%

או כל חלופה אחרת ל-2 יחידות החובה (סחל"ב או תמ"ר) שמהווים 40%.

שאלון 22383 - חלופת הערכה (יחידה 3): 18%

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח
הפיקוח על הוראת היסטוריה

שאלון 22381 - בחינה חיצונית, שני נושאים מתוך שמונה - 42%
סה"כ: 100%

נבחני משנה ולנבחנים אקסטרוניים - שאלוני 22381 + 22382

במועד קיץ תשע"ב 2012 נכנס לתוקפו מבנה הבחינה החדש לנבחני משנה ואקסטרוניים המבקשים להשלים ל-5 יח"ל בהיסטוריה. (ראו חוזר מנכ"ל תשע"א/6, כ"ז בשבט תשע"א, 1 בפברואר 2011).

ההרחבה של נבחני המשנה כוללת שתי בחינות:

שאלון 22381, שאלון זהה לתלמיד אינטרני
ובנוסף יחידה שלישית, יחידת בחינה, שאלון 22382, בנושא היסטוריוגרפי המתחלף מדי שנתיים.

מבנה בחינת היחידה השלישית (22382)

במסגרת בחינה זו יהיה על הנבחן לענות על שתי שאלות מתוך שלוש.
השאלות תורכבנה מסעיפי משנה, ועשויות לכלול קטעי מקור.
לכל שאלה 50 נקודות.
(נבחנים שקיבלו אישור לשאלון מותאם יענה על שאלה אחת בלבד)

בברכת הצלחה,

אריאלה שקד

מדריכה ארצית – היסטוריה מוגבר

arielasha@gmail.com